

opstod der mange nye Huslodder, idet man hyppig ved Siden af Gaardenes udskiftede Lodder udlagde en Huslod eller delte de tidligere Overdrev i lutter Huslodder³⁶⁾, eller endelig paa ny indtog Stykker Gadejord eller Fortov til Huspladser. Og medens der saaledes fandt en livlig Tilvækst af Huse Sted, begyndte man efterhaanden at *bortarvefæste* eller bortsælge *Husene* saavel nye som ældre. I Tidsrummet før 1813 og ganske særlig i Tiden fra 1830—1851 lod Rentekammeret udstede en Række Skøder i Henhold til specielle Resolutioner. De paa Gadejord opførte Huse fik Skøder paa særdeles billige Vilkaar, idet der i Reglen kun betingedes en aarlig Jordebogsafgift af 48 β af hvert Hus³⁷⁾. Med Hensyn til alle „egentlige Fæstehuse“ foregik Bortarvefæstningen gennemgaaende efter højst uensartede Regler i Henhold til de specielle Resolutioner. Den aarlige Arvefæsteafgift, der som Hovedregel fastsattes i Penge, var stundom lig med, stundom højere end den tidligere Landgildes Værdi, og hyppigst, men ikke altid, blev der betinget en Rekognition ved Ejerskifte. Undertiden maatte Fæsteren udrede en særlig Købesum ved Tilskødningen af Huset med Grund, medens det samtidig kunde udtales i den vedkommende Resolution, at Fæsteren alt forinden Skødningen var Ejer af selve Bygningerne³⁸⁾. Jagtretten paa Husjorderne blev ikke altid særlig forbeholdt Kronen, saaledes navnlig ikke ved de først udstedte Husskøder; men dette Forbehold maatte dog stedse underforstaas som en Selvfølge, jfr. det ovenfor om Fæstegaardene bemærkede. Nu er ogsaa Jagtretten næsten overalt indløst af Husejerne imod et aarligt Pengevederlag³⁹⁾, jfr. ligeledes ovenfor. Ved Skøderne blev det dernæst indtil Emanationen af Frdn. 27. Maj 1848 i Reglen paalagt Arvefæsterne at præstere aarlige Jagtdage; efter nævnte Tidspunkt betingedes derimod et billigt Pengevederlag som Erstatning for disse⁴⁰⁾. I de sidste Aar før 1851 bleve Fæstehusene dog overdragne i Arvefæste paa mere ensartet Maade. Nu anvendtes nemlig Analogien af en kgl. Resolution af 25. Februar 1847, der efter Ordlyden kun gjaldt Odsherreds Gods og med Hensyn til Bortarvefæstning af Huse fastslog lignende Regler som dem, der indeholdtes i kgl. Resolution af 1. Juli 1846 angaaende Arvefæste af Gaarde paa de forskellige Domænegodser⁴¹⁾. Ifølge disse Regler⁴²⁾ maatte der stedse udredes en særlig Købesum, naar Husene overdroges i Arvefæste⁴³⁾. Endelig maa det med Hensyn til alle bortarvefæstede eller bortsolgte Huse bemærkes, at de vedkommende Skøder stedse paalagde Husmændene Forpligtelsen til at svare *de kgl. Skatter ved Siden af Jordebogsafgiften*. I Skatterne gaves

³⁶⁾ Saaledes f. Eks. Karlebo Overdrev; det blev ved Udskiftning udlagt i 79 Huslodder, som i Tidsrummet fra 1834—48 bortarvefæstedes, idet man dog for at skaffe alle fornødne Lodder til Veje havde maattet indkøbe og nedlægge 2 Arvefæstegaarde, se „Hørsholms Historie“, p. 325; se ogsaa Pakkesag i Rigsarkivet: „Karlebo Overdrev“.

³⁷⁾ Se Motiverne til Lov 27. Januar 1852, Anhang til Rigsdagstidende 1851, Sp. 240. Herved bemærkes dog, at der ifølge Anmærkningerne til Jordebogen ikke synes at have fundet nogen egentlig Bortskødning Sted med Hensyn til de gamle Inderstehuse; det oplyses her, at disse Huse efter Hoveri afløsningen vare blevne opførte i en i 1801 udarbejdet Jordebog og heri anerkendt som Ejendomshuse, der ikke svarede anden Jordebogsafgift end netop Hoverivederlaget, 24 β aarlig.

³⁸⁾ Se f. Eks. Resolution 11. Juni 1810 angaaende Overdragelse af et Fæstehus i Smidstrup; Rigsarkivet: Koncept Nr. 204. Heri udtales, at Fæsteren forinden Skødningen maatte erkendes at være Ejer af Bygningerne, jfr. ovenfor Side 4, Anm. 9, om den af Chr. IV i sin Tid truffene Bestemmelse. — I Anledning af Bortskødningen fastsattes dog foruden aarlig Arvefæsteafgift og Rekognition ved Ejerskifte tillige Udredelsen af en særlig Købesum.

³⁹⁾ Dette fremgaar af Jordebogen.

⁴⁰⁾ Saaledes f. Eks. i de sidst udstedte Skøder paa Huslodder af Karlebo Overdrev; se Arkivsag „Karlebo Overdrev“. — Herved bemærkes, at den for Tiden for samtlige Arvefæsteejendomme, Gaarde og Huse, bestaaende Pligt til at præstere Jagtdage andrager for Hørsholm Sogn 71, Bloustrød 85, Birkerød 128 og for Karlebo Sogn 256 Dage, i alt 540 Dage. Pligten er dog ikke særlig byrdefuld; tidligere tilsagdes Klappere til Rævejagter; men i de senere Aar tilsiges de kun — og meget sjældent — til Kongejagter. (Oplysn. fra Frederiksborg Amtstue).

⁴¹⁾ Se Anhang til Rigsdagstidende 1851, Sp. 237 og 240—42.

⁴²⁾ Herom nærmere nedenfor under Frederiksborg og Kronborg Distrikter.

⁴³⁾ Dog undtages Skøder paa Karlebo Overdrev, der udstedtes paa ganske ensartede Vilkaar i Tiden fra 1834—1848, jfr. ovenfor Side 8, Anm. 36, og til disse Vilkaar hørte ikke Udredelse af særlig Købesum.